

7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKİYE İLE TÜRK CUMHURİYETLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERE DAİR GÖRÜŞLERİ¹

Araştırma Makalesi / Research Article

Kantemiz, F. (2020). 7. Sınıf Öğrencilerinin Türkiye
İle Türk Cumhuriyetleri Arasındaki İlişkilere Dair
Görüşleri. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 1(1)

Geliş Tarihi: 17.12.2020

Kabul Tarihi: 30.12.2020

Fatma KANTEMİZ
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
kntmz.fatma@gmail.com
ORCID No: 0000-0001-5798-5371

ÖZ

Araştırmanın temel amacı, 7. Sınıf öğrencilerinin Türkiye ile Türk Cumhuriyetleri arasındaki kültürel, sosyal, ekonomik ve siyasi ilişkilerine dair görüş ve önerilerini ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın örneklemini 2019-2020 eğitim-öğretim yılı içerisinde Nevşehir’de eğitim gören 30 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseninden yararlanılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanan ve 8 soruyu kapsayan yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Araştırmada ulaşılan veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Bu bulgular Türkiye ile Türk Cumhuriyetleri’nin arasındaki ilişkilerin iyi olduğu ancak ilişkilerin daha fazla geliştirilmesi gerektiğini yönündedir.

Elde edilen verilere göre 7. Sınıf öğrencileri Türkiye ile Türk Cumhuriyetleri’nin kültürel, sosyal, ekonomik ve siyasi ilişkilerinin geliştirilmesi için çeşitli önerilerde bulunmuşlardır. Sonuç olarak Türkiye ve Türk Cumhuriyetleri arasındaki ilişkileri geliştirebilmek için farklılıklara saygı gösterilmesi, karşılıklı olarak eğitim faaliyetlerinin artırılması, çeşitli gezilerin düzenlenmesi, iletişim ve ulaşım olanaklarının artırılması, siyasi birliklerin artırılması ve dış tehditlere karşı ortaklıklar kurulması yönünden önerilerde bulunulabilir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Türk Cumhuriyetleri, Sosyal Bilgiler Dersi.

OPINIONS OF 7TH CLASS STUDENTS ON RELATIONS BETWEEN TURKEY AND TURKISH REPUBLICS

ABSTRACT

The main objective of the study is to reveal the opinions and suggestions of 7th grade students on cultural, social, economic and political relations between Turkey and the Turkish Republics. The sample of the study consists of 30 students studying in Nevşehir in the 2019-2020 academic year. Easy-to-reach sampling method is used in sample selection. In the research, qualitative research methods were used in the situation study pattern. A semi-structured interview form prepared by the researcher covering 8 questions was used in the collection of the data. The data obtained in the study were analyzed by demation analysis method. These findings suggest that relations between Turkey and the Turkish Republics are good, but relations need to be further improved. According to the data obtained, 7. Class students have made various proposals for the development of cultural, social, economic and political relations between Turkey and the Turkish Republics. As a result, proposals can be made to respect differences, mutually increase educational activities, organize various trips, increase communication and transportation opportunities, increase political

¹ Azerbaycan - Bakü’de 18-22 Mart 2020 tarihleri arasında gerçekleştirilen 3. Uluslararası Nevruz Kültür Ve Medeniyet Kongresi’nde sunulan bildirinin geliştirilmiş halidir.

associations and establish partnerships against external threats in order to improve relations between Turkey and The Turkish Republics.

Keywords: Turkey, Turkish Republics, Social Studies Course.

1. GİRİŞ

Türkler, farklı zamanlarda çok sayıda devlet kurarak tarih sahnesinde yer almıştır. Bugün bağımsız Türk Devletleri de dahil olmak üzere yaklaşık olarak 20 farklı devlet içerisinde varlığını sürdüren Türkler oldukça geniş bir coğrafyada yaşamaktadırlar. Genel bir sınırlama verecek olursak Türkler; Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Azerbaycan, Türkmenistan, Özbekistan, Kırgızistan ve Kazakistan olmak üzere yedi bağımsız devlet olarak varlığını sürdürmektedir. Bu devletlerin dışında; Başkurdistan, Çuvaş Dağıstan, Gagavuz, Kabarday-Balkar, Karakalpak, Nahçıvan, Saha, Tuva (Yakut), Uygur (Doğu Türkistan) olmak üzere 10 özerk cumhuriyette ve Dağlık Altay, Hakas ve Karaçay-Çerkes olmak üzere de 3 muhtar vilayette yaşamaktadırlar (Topal-Sezer 2016: 97). Bunların dışında birçok ülke sınırları içerisinde varlığını gösteren Türk grupları da vardır.

Türk Devletleri, 1990 da Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte tek tek bağımsızlıklarını ilan ettiler. Türkiye, bağımsızlıklarını ilan eden cumhuriyetleri ilk tanıyan ülke oldu (Engin 1992: 46). 'Adriyatik'ten Çin Seddine Türk Dünyası' kavramı öncülüğünde Türkiye ve Türk Devletleri ilişkilerini hızla sürdürdüler.

"Bu gün Sovyetler Birliği dostumuzdur, komşumuzdur, müttefikimizdir. Bu dostluğa ihtiyacımız vardır. Fakat yakında ne olacağını kimse kestiremez. Tıpkı Osmanlı gibi, tıpkı Avusturya-Macaristan gibi parçalanabilir, ufalanabilir. Bu gün elinde sınıksız tuttuğu milletler avuçlarından kaçabilirler. Dünya yeni bir dengeye ulaşabilir. İşte o zaman Türkiye ne yapacağını bilmelidir. Bizim bu dostumuzun idaresinde dili bir, inancı bir, özü bir kardeşlerimiz vardır. Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız. Hazır olmak yalnız o günü susup beklemek değildir. Hazırlanmak lazımdır. Milletler buna nasıl hazırlanıyor? Manevi köprüleri sağlam tutarak. Dil bir köprüdür; tarih bir köprüdür, inanç bir köprüdür. Köklerimize inmeli ve olayların bölüdüğü tarihimiz içinde bütünleşmeliyiz. Onların bize yaklaşmasını bekleyemeyiz. Bizim onlara yaklaşmamız gerekir."(Mustafa Kemal Atatürk, 29 Ekim 1933) Mustafa Kemal Atatürk'ün sözlerinden de anlaşılacağı üzere Türkiye, Türk Cumhuriyetleri ile ortak bağlarını korumalı ve daha iyi seviyelere çıkartmalıdır.

Bir ağacın kökü misali kültürleri, dilleri, dinleri, tarihleri, yaşantıları ortak olan Türkler bağımsızlıklarını kazanmalarından sonra ilişkilerini geliştirmek için pek çok adım attılar. Çeşitli uluslararası kuruluşlara üyelikler yanında, yaptıkları çok taraflı antlaşmalarla adlarını duyurdular. Azerbaycan, Kazakistan ve Türkmenistan enerji kaynaklarını daha rasyonel şekilde değerlendirerek ekonomik açıdan belirli bir yere geldiler. Tüm bunlar Türkiye-Türk Cumhuriyetleri ilişkilerinin değerini artırmıştır (Kasım,2018).

Ülkelerin elinde bulunan hammadde siyasi ve ticari ortaklık oluşturma da etkili bir fırsat olmuştur. Türkiye ile Türk Dünyası arasındaki ilişkilerin gelişmesinde hammaddeye dayalı olarak petrol ve doğal gaz boru hatları başlıca önemli faktörlerdir. Aynı zamanda ülkeler arasındaki demir yolu bağlantıları ve farklı ülkelere yatırımlar yapan iş insanları ithalat ve ihracatı artırarak hem ülke ekonomilerine katkıda bulunmuşlar hem de ortaklıklar geliştirmişlerdir.

Türk Dünyası Coğrafyasında oluşturulacak kültürel değerler, coğrafyadan kaynaklanan olumsuzluklara karşı en güvenli tedbir niteliğinde olacaktır. Kültürel unsurların her birisinde ortak noktaları oluşturarak ilişkilerin güçlenmesine katkı sağlanması gerekmektedir. Türk Dünyasının kültürel değerler altında toplanması, Türkiye'yi kendi çevresinde, Azerbaycan'ı Kafkaslarda, Türkistan'ı Rus ve Çin etkileri karşısında varlıklarını koruyabilmenin, eşitler arası ilişki kurma ortamı oluşturabilmenin ve bu ilişkilerden karşılıklı yarar sağlayabilmenin en iyi yoludur (İlhan, 1993).

Türkiye-Türk Cumhuriyetlerinin eğitim ve kültür alanındaki işbirliğinin öncülüğünü esasında bir teknik yardım kuruluşu olan ve 1992'de tesis edilen TİKA (Türk İşbirliği ve

Koordinasyon Ajansı Başkanlığı), TÜRKSOY (Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi) ve Ahmed Yesevi Türk-Kazak Üniversitesi (Gömeç 2007: 119) yapmıştır. Günümüzde TÜBA (Türkiye Bilimler Akademisi), Yunus Emre Enstitüsü, BÖP (Büyük Öğrenci Prejesi) kapsamındaki TÖMER (Türkçe Öğrenim Merkezleri), Türk Keneşi, Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenterler Asamblesi (TURKPA), Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY), Türk Akademisi, Türk İş Konseyi, Türk Kültür Miras Vakfı gibi daha pek çok kuruluş faaliyet göstermektedir.

Türkiye'nin Türk Dünyasında yaşayan Türklerle ve Türk Cumhuriyetleri ile yapmış oldukları ekonomik, kültürel, sosyal ve siyasal ilişkilerinin geliştirilmesinde gelecek nesillerin ilgisi, bilgisi ve önerileri önem arz etmektedir. Türk Dünyası Coğrafyasının değerlerinin farkında olarak yetişen yeni nesil, ortak paydalar oluşturmada yeni yollar bulmaları ve değerlerine sahip çıkmaları açısından oldukça önemlidir. Bu değerlerin aktarılmasında Türkiye'de özellikle Sosyal Bilgiler dersinin yeri oldukça önemlidir.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının yapısına baktığımızda Küresel Bağlantılar öğrenme alanında; Günümüzde inançlar, fikirler, insanlar, sermaye, bilgi, teknoloji, kültürel ve siyasi sınırları aşarak küresel boyutta hareket hâlinindedir. Böyle bir dönemde devletler de kendisi dışındakilerle bir yandan iş birliği yaparken diğer taraftan rekabet etmektedirler. Öğrencilerin bu ilişkileri kavrama ve değerlendirme konusunda bilinçli olmaları gerekmektedir. Küresel bağlantılar öğrenme alanı ile gelişen dünyanın gündemini takip eden, karşılaştığı sorunlara çözüm üretebilen etkin ve sorumlu Türk vatandaşları yetiştirmek amaçlanmaktadır(MEB, 2018).

2. AMAÇ

Bu çalışmada öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi bünyesinde önemini daha iyi kavradıkları Türk Cumhuriyetleri'nin ve her bir ülkeye has özelliklerin ortak paydalarının farkına vararak ülkeler arasındaki bağı hangi yollarla kuvvetlendirilebileceğini ortaya koymak istenmiştir. Bu kapsamdan yola çıkılarak yapılan çalışmada 7. sınıf öğrencilerinin Türkiye ile Türk Cumhuriyetleri arasındaki ilişkilere dair görüşlerini ortaya çıkartmak amaçlanmıştır.

2.1. Çalışmanın Alt Problemleri

1. Türkiye'nin Türk Cumhuriyetleri ile olan kültürel, sosyal, ekonomik ve siyasi ilişkileri ne düzeydedir?
2. Kültürel, sosyal, ekonomik ve siyasi ilişkileri geliştirebilmek için neler yapılabilir?

3. YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışma modeli uygulanmıştır.

Durum çalışması; bir durum ya da bir olayın ayrıntılı bir şekilde, derinlemesine ve boylamsal olarak incelendiği, elde edilen verilerin ise sistematik bir şekilde bir araya getirilip toplandığı ve bu bağlam doğrultusunda gerçek ortamda neler olduğuna bakıldığı ve derinlemesine incelendiği bir yöntemdir (Subaşı ve Okumuş, 2017).

Creswell (2007)'e göre durum çalışması; araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır.

Araştırmanın örneklemini 2019-2020 eğitim öğretim yılında Nevşehir ilindeki 2 farklı ortaokulda eğitim gören 30 7. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklem belirleme yöntemi olarak uygun (kolay ulaşılabilir) örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Uygun örnekleme yöntemi; zaman, para ve iş gücü kaybını önlemeyi temel amaç edinen yöntemdir. Burada araştırmacı, ihtiyaç duyduğu büyüklükteki bir gruba ulaşana kadar en ulaşılabilir ve maksimum tasarruf sağlayacak bir durum, örnek üzerinden çalışır (Büyüköztürk vd. 2016).

3.1. Veri Toplama Aracı Ve Verilerin Analizi

Veri toplama aracı araştırmacı tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış mülakat formudur. Mülakat formunda araştırmacı tarafından hazırlanan 8 adet soru bulunmaktadır. Sorular 2 farklı alan bilgisi uzmanının görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenerek uygulamaya konulmuştur. Verilerin analiz edilmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Bu analiz türünde araştırmacı görüşüğü ya da gözlemiş olduğu bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtabilmek amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verebilmektedir. Bu analiz türünde temel amaç elde edilmiş olan bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2003).

Elde edilen veriler araştırmacı tarafından kodlanarak bilgisayar ortamında yazılı hale getirilmiştir. Daha sonra temalar belirlenerek tablolar oluşturulmuş ve oluşturulan tabloya temaların tekrarlanma sıklıkları (f) eklenmiştir. Her bir veri yorumlanarak, öğrencilerin görüşlerini tarafsız bir şekilde aktarmak için doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

4. BULGULAR

4.1.7. Sınıf Öğrencilerinin Birinci Soruya İlişkin Görüşlerinin Analizi

Türkiye'nin Türk Cumhuriyetleri ile olan kültürel ilişkileri ne düzeydedir? Sorusu sorulmuş ve alınan dönütler Tablo 1'de ele alınarak şu şekilde olmuştur.

Tablo 1: 7. Sınıf Öğrencilerinin Türkiye'nin Türk Cumhuriyetleri İle Olan Kültürel İlişkilerinin Düzeyi İle İlgili Görüşleri

Temalar	f
İyi	12
Geliştirilmeli	10
Boş	5
Kötü	3
Toplam	30

Tablo 1 incelendiğinde 7. Sınıf öğrencilerinden 12 kişinin Türkiye'nin Türk Cumhuriyetleri ve komşu ülkelerle olan kültürel ilişkilerinin iyi olduğunu, 10 öğrencinin de ilişkilerin geliştirilmesi gerektiğini ifade ettikleri görülmüştür. Geriye kalan 5 öğrenci bu soruyu boş bırakırken, 3 öğrenci de kültürel ilişkilerin kötü olduğunu ifade etmiştir.

7. sınıf öğrencilerinin birinci soruya ilişkin görüşlerine dair doğrudan alıntıları şu şekildedir:

(Ö5) *'Bence komşu ülkelerin bazıları ile kötüyken Türk Cumhuriyetleri ile iyidir. Yani Türkün Türk'ten başka dostu yoktur.'*

(Ö12) *'Türk Cumhuriyetleri'nin bağımsızlıklarını kazanmaları ile birlikte ortak ve kardeş devletler kültürel ilişkilerini geliştirmeye başlamışlardır, şu anda da iyidir.'*

4.2. 7. Sınıf Öğrencilerinin İkinci Soruya İlişkin Görüşlerinin Analizi

Kültürel ilişkileri geliştirmek için neler yapılabilir? Sorusu sorulmuş ve alınan dönütler Tablo 2’de ele alınarak şu şekilde olmuştur.

Tablo 2: 7. Sınıf Öğrencilerinin Kültürel İlişkileri Geliştirmek İçin Neler Yapılabileceği İle İlgili Görüşleri

Temalar	f
Karşılıklı örf adet aktarılmalı	10
Geliştirilen ilişkiler korunmalı	9
Festivaller düzenlenmeli	8
Etkinlikler düzenlenmeli	3
Karşılıklı eğitim imkânları artırılmalı	1
Türk dilini korumalı	1
Televizyon dizileri yapılmalı	1
Toplam	33

Tablo 2 incelendiğinde 7. Sınıf öğrencilerinin kültürel ilişkileri geliştirmek için karşılıklı örf-adetler aktarılmalı, geliştirilen ilişkiler korunmalı, etkinlikler düzenlenmeli önerilerini ifade ettikleri görülmektedir. Ayrıca festivaller düzenlenmeli, karşılıklı eğitim imkânları aktarılmalı, Türk dilini korumalı ve televizyon dizileri yapılmalı şeklinde önerilere de yer verildiği görülmüştür.

7. sınıf öğrencilerinin ikinci soruya ilişkin görüşlerine dair doğrudan alıntıları şu şekildedir:

(Ö2) ‘*Karşılıklı olarak örf-adetlerimizi aktarmalıyız.*’

(Ö9) ‘*Kültürel ilişkileri geliştirmek için etkinlikler düzenlenmelidir. Ülkeler arasındaki kültür öğrenilerek geliştirilebileceğini düşünüyorum.*’

4.3. 7. Sınıf Öğrencilerinin Üçüncü Soruya İlişkin Görüşlerinin Analizi

Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleri ile olan sosyal ilişkileri ne düzeydedir? Sorusu sorulmuş ve alınan dönütler Tablo 3’de ele alınarak şu şekilde olmuştur.

Tablo 3: 7. Sınıf Öğrencilerinin Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleri İle Olan Sosyal İlişkilerinin Düzeyi İle İlgili Görüşleri

Temalar	f
İyi	14
Gelişmiş	8
Kötü	7
Boş	1
Toplam	30

Tablo 3 incelendiğinde 7. Sınıf öğrencilerinden 14 kişinin Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleri ile olan sosyal ilişkilerinin iyi olduğunu ifade ettiği görülmüştür. Geriye kalan 8 öğrencinin sosyal ilişkilerin gelişmiş olduğunu, 7 öğrencinin sosyal ilişkilerin kötü olduğu şeklinde görüş bildirirken 1 öğrencinin de bu soruyu boş bıraktığı görülmektedir.

7. sınıf öğrencilerinin üçüncü soruya ilişkin görüşlerine dair doğrudan alıntı şu şekildedir:

(Ö18) ‘Türkiye bu ülkelere sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan destek olduğu için sosyal ilişkiler gelişmiş düzeydedir.’

4.4. 7. Sınıf Öğrencilerinin Dördüncü Soruya İlişkin Görüşlerinin Analizi

Sosyal ilişkileri geliştirmek için neler yapılabilir? Sorusu sorulmuş ve alınan dönütler Tablo 4’de ele alınarak şu şekilde olmuştur.

Tablo 4: 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal İlişkileri Geliştirmek İçin Neler Yapılabileceği İle İlgili Görüşleri

Temalar	f
Görüşmeler yapılmalı	7
Turizm ve ticaret faaliyetleri artırılmalı	6
Gezi düzenlenmeli	5
Kültür aktarımı yapılmalı	5
Farklılıklara saygı gösterilmeli	2
Destek olunmalı	2
Ülkeler arası eğitim faaliyetleri artırılmalı	2
Savaş yapılmamalı	2
Toplam	31

Tablo 4 incelendiğinde 7. Sınıf öğrencilerinin kültürel ilişkileri geliştirmek için görüşmeler yapılmalı, farklılıklara saygı gösterilmeli, ülkeler arası eğitim faaliyetleri artırılmalı ve destek olunmalı önerilerini ifade ettikleri görülmektedir. Ayrıca gezi düzenlenmeli, kültür aktarımı yapılmalı, turizm ve ticaret aktarılmalı, savaş yapılmamalı şeklinde önerilere de yer verildiği görülmüştür.

7. sınıf öğrencilerinin dördüncü soruya ilişkin görüşlerine dair doğrudan alıntılar şu şekildedir:

(Ö7) ‘Ülkeler arasında öğrenci değişimleri gibi eğitim faaliyetleri yapılabilir.’

(Ö10) ‘Kaynaşmak için görüşmeler düzenlenebilir.’

4.5. 7. Sınıf Öğrencilerinin Beşinci Soruya İlişkin Görüşlerinin Analizi

Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleri ile olan ekonomik ilişkileri ne düzeydedir? Sorusu sorulmuş ve alınan dönütler Tablo 5’de ele alınarak şu şekilde olmuştur.

Tablo 5: 7. Sınıf Öğrencilerinin Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleri İle Olan Ekonomik İlişkilerinin Düzeyi İle İlgili Görüşleri

Temalar	f
İyi	26
Kötü	3
Abi kardeş pozisyonunda	1
Toplam	30

Tablo 5 incelendiğinde 7. Sınıf öğrencilerinden 26 kişinin Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleri ile olan ekonomik ilişkilerinin iyi olduğunu ifade ettiği görülmüştür. Geriye kalan 1 öğrencinin ekonomik ilişkilerin abi kardeş pozisyonunda olduğunu ve 3 öğrencinin de ekonomik ilişkilerin kötü olduğunu ifade ettiği görülmüştür.

7. sınıf öğrencilerinin beşinci soruya ilişkin görüşlerine dair doğrudan alıntılar şu şekildedir:

(Ö3) ‘Yeni gelişmekte olan Türk Cumhuriyetleri ile ekonomi abi-kardeş pozisyonunda ilerlemektedir.’

(Ö14) ‘Ekonomik ilişkiler ticaret sayesinde iyidir.’

4.6. 7. Sınıf Öğrencilerinin Altıncı Soruya İlişkin Görüşlerinin Analizi

Ekonomik ilişkileri geliştirmek için neler yapılabilir? Sorusu sorulmuş ve alınan dönütler Tablo 6’da ele alınarak şu şekilde olmuştur.

Tablo 6: 7. Sınıf Öğrencilerinin Ekonomik İlişkileri Geliştirmek İçin Neler Yapılabileceği İle İlgili Görüşleri

Temalar	f
Daha fazla üretim yaparak ihracatı artırmalıyız	10
Alışveriş geliştirilmeli	10
İletişimi artırmalıyız	4
Anlaşmalar yapmalıyız	3
Boş	2
Ulaşım olanakları artırılmalı	1
Toplam	30

Tablo 6 incelendiğinde 7. Sınıf öğrencileri ekonomik ilişkileri geliştirmek için daha fazla üretim yaparak ihracatı artırmalıyız, alışveriş geliştirilmeli önerilerine yer vermişlerdir. Ayrıca iletişim ve ulaşım olanakları artırılmalı önerilerine de yer verilirken, 2 öğrenci de bu soruyu boş bırakmıştır.

7. sınıf öğrencilerinin altıncı soruya ilişkin görüşlerine dair doğrudan alıntılar şu şekildedir:

(Ö29) ‘Alışverişini geliştirerek ekonomik ilişkiler geliştirilebilir.’

(Ö1) ‘Tarımda ve sanayide daha fazla üretim yaparak ihracatı artırmalıyız.’

4.7. 7. Sınıf Öğrencilerinin Yedinci Soruya İlişkin Görüşlerinin Analizi

Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleri ile olan siyasi ilişkileri ne düzeydedir? Sorusu sorulmuş ve alınan dönütler Tablo 7’de ele alınarak şu şekilde olmuştur.

Tablo 7: 7. Sınıf Öğrencilerinin Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleri İle Olan Siyasi İlişkilerinin Düzeyi İle İlgili Görüşleri

Temalar	f
Geliştirilmeli	14
İyi	10
Kötü	5
Boş	1
Toplam	30

Tablo 7 incelendiğinde 7. Sınıf öğrencilerinden 14 kişinin ilişkilerin geliştirilmesi gerektiğini 10 kişinin de Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleri ve komşu ülkelerle siyasi ilişkilerinin iyi olduğunu ifade ettiği görülmüştür. Geriye kalan 5 öğrencinin ekonomik ilişkilerin kötü olduğunu ifade ederken 1 öğrencinin de bu soruyu boş bıraktığı görülmektedir.

7. sınıf öğrencilerinin yedinci soruya ilişkin görüşlerine dair doğrudan alıntı şu şekildedir:

(Ö7) ‘Terörden dolayı bazı ülkelerle iyi değil fakat yardımlaşma halindeyiz. Bu da siyasi ilişkilerin geliştirilmesi gerektiğini gösterir.’

(Ö23) *‘Türk Cumhuriyetleri ile iyidir ama komşu ülkelerle iyi değildir.’*

4.8. 7. Sınıf Öğrencilerinin Sekizinci Soruya İlişkin Görüşlerinin Analizi

Siyasi ilişkileri geliştirmek için neler yapılabilir? Sorusu sorulmuş ve alınan dönütler Tablo 8’de ele alınarak şu şekilde olmuştur.

Tablo 8: 7. Sınıf Öğrencilerinin Siyasi İlişkileri Geliştirmek İçin Neler Yapılabileceği İle İlgili Görüşleri

Temalar	f
Ortak kararlar alınmalı	10
Görüşmeler yapılmalı	8
Savaş yapılmamalı	5
Devlet otoritesini geliştirerek siyasi birlik sağlanmalı	4
Bilmiyorum	3
Boş	1
Toplam	31

Tablo 8 incelendiğinde 7. Sınıf öğrencileri siyasi ilişkileri geliştirmek için ortak kararlar alınmalı, görüşmeler yapılmalı ve savaş yapılmamalı önerilerine yer vermişlerdir. Ayrıca devlet otoritesini geliştirerek siyasi birlik sağlanmalı önerisine yer verirken 3 öğrenci bu soruya bilmiyorum yanıtını vermiş ve 1 öğrenci de bu soruyu boş bırakmıştır.

7. sınıf öğrencilerinin sekizinci soruya ilişkin görüşlerine dair doğrudan alıntı şu şekildedir:

(Ö17) *‘Devlet otoritesini güçlendirmek gerekmektedir. Böylece siyasi birlik sağlanabilir.’*

5. SONUÇ ve TARTIŞMA

7. sınıf öğrencileri Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleri ile olan kültürel, sosyal ve siyasi ilişkilerinin iyi olduğunu ifade ettiği görülmektedir. 7. Sınıf öğrencilerinin vermiş oldukları cevaplara göre Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleri ile olan ‘ekonomik ilişkilerinin’ (% 87 oranıyla) daha iyi olduğu görülmektedir.

7. sınıf öğrencileri Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerinde ‘siyasi boyutun’ Daha çok geliştirilmesi gerektiğini ifade ettikleri görülmektedir.

7. sınıf öğrencileri Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleri ve komşu ülkelerle olan ilişkilerinde ‘sosyal boyutun’ daha kötü olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. 7. Sınıf öğrencileri ilişkilerin geliştirilebilmesi için neler yapılabilir sorusuna da en çeşitli öneriyi burada vermişlerdir.

Elde edilen veriler doğrultusunda öğrencilerin bu yanıtları vermelerindeki başlıca faktörün haber programlarından kaynaklandığı saptanmıştır. Daha çok siyasi ve ekonomik ilişkilere dair bilgiler aldıklarını yansıtan öğrenciler devletlerarasında kültürel olarak faaliyetlerin artırılması gerektiği konusunda dönütler vermişlerdir.

Türkiye ile Türk Cumhuriyetleri arasındaki kültürel ilişkilerin iyi olduğunu ifade eden 7. Sınıf öğrencileri kültürel ilişkileri geliştirmek için devletlerarasında karşılıklı örf adetler aktarılmalı, geliştirilen ilişkiler korunmalı, festivaller- etkinlikler düzenlenmeli, karşılıklı eğitim imkanları artırılmalı, Türk dili korunmalı ve televizyon dizileri yapılmalı şeklinde önerilerde bulunmuşlardır.

Türkiye ile Türk Cumhuriyetleri arasındaki sosyal ilişkilerin iyi olduğunu ifade eden 7.Sınıf öğrencileri sosyal ilişkileri geliştirmek için görüşmeler yapılmalı, turizm ve ticaret faaliyetleri artırılmalı, geziler düzenlenmeli, kültür aktarımı yapılmalı, farklılıklara saygı

gösterilmeli, destek olunmalı, ülkeler arasında eğitim faaliyetleri artırılmalı ve savaş yapılmamalı şeklinde önerilerde bulunmuşlardır.

Türkiye ile Türk Cumhuriyetleri arasındaki ilişkilerde 7. Sınıf öğrencileri ekonomik ilişkilerin en iyi olduğunu ifade etmişler ve bu ilişkiyi geliştirmek için daha fazla üretim yaparak ihracatı artırmalıyız, alışveriş geliştirilmeli, iletişimi artırmalıyız, anlaşmalar yapmalıyız, ulaşım olanakları artırılmalı şeklinde önerilerde bulunmuşlardır.

Türkiye ile Türk Cumhuriyetleri'nin ilişkilerine dair pek çok araştırma yapılmış olup bunlardan sadece birkaç tanesine erişim sağlanmıştır. Ancak yapılan araştırmalarda Türkiye ile Türk Dünyası arasındaki ilişkilerin öğrenci algılarına yansımalarına dair bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Yapılmış olan bu araştırmanın önemi burada ortaya çıkmaktadır.

Ulaşılan araştırmalara bakılacak olunursa, Sarılioğlu (2017), yapmış olduğu yüksek lisans çalışmasında birçok ticari anlaşma ve uygulamanın olduğunu ancak tarihi bağları ve coğrafi şartlar ele alındığında ilişki boyutunun istenilen ve olması gereken düzeyde olmadığını ortaya koymuştur. Ersungur, Kızıltan ve Karabulut'un (2004) araştırmasında ise ekonomik ilişkilerin artırılması için Türkiye'nin elinde bulundurduğu lokomotif gücünden daha çok yararlanarak işbirliğinin artırılması gerektiği, Türk Cumhuriyetlerine yatırımlar yapması, yeni oluşumlar ve yeni kaynaklardan yararlanarak ortak çalışmalar yürütmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Türkiye ile Türk Cumhuriyetleri arasındaki ilişkilerde siyasi boyutun geliştirilmesi gerektiğini ifade eden 7. Sınıf öğrencileri siyasi ilişkileri geliştirmek için ortak kararlar alınmalı, görüşmeler yapılmalı, savaş yapılmamalı, devlet otoritesini geliştirerek siyasi birlik sağlanmalı şeklinde önerilerde bulunmuşlardır.

7. sınıf öğrencilerinin vermiş oldukları yanıtlar doğrultusunda ilişkilerin geliştirilmesi gerektiği saptanmıştır. Araştırma bu açıdan Yıldırım'ın (2015) yapmış olduğu doktora çalışması ile doğru orantılıdır. Yıldırım, Türkiye'nin Bağımsız Türk Devletleri ile ilişkilerinin bağımsız ve bütüncül ilişki bağlamında sürdürülmediğini, dalgalanan ve hatta zaman zaman krize dönüşebildiğini ortaya koymuştur. Gömeç'in (2007) çalışmasında da Türkiye, Türk Cumhuriyetleri ile ilişkilerinde kendi önemini fark etmesi gerektiğini ve ABD, Rusya gibi dış güçlere karşı özellikle Türkiye'nin birleştirici adımlar atması gerektiği ifade edilmiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda sonuç ve öneri bağlamında; öğrenciler Türkiye ile Türk Cumhuriyetleri arasındaki ilişkilere dair bilgileri daha çok haber kanallarından ve ders kitaplarından öğrenmektedirler. Bu doğrultuda;

- Televizyon programlarında tanıtıcı belgesel, film vb etkinliklerin sayısı artırılabilir.
- Türkiye ve Türk Cumhuriyetleri'ndeki ilgili kişiler ekonomik olarak ortak çıkar sağlayacakları projeler hazırlayabilirler.
- Türk Cumhuriyetleri arasında ortak festivaller düzenlenerek kültür aktarımı gerçekleştirilebilir. (Nevruz kutlamalarına diğer ülkeler teşvik ettirilebilir.)
- Bakanlıklardan destek alınarak ülkeler arasında gezi olanakları artırılabilir.
- Eğitim olanaklarının kapsamı artırılarak öğrenciler değişim programlarına teşvik ettirilebilir.

KAYNAKÇA

Bayram, H. (2011). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Türk Dünyası*, Yüksek Lisans Tezi, Niğde: Niğde Üniversitesi

- Demirok, U. (2019). *Üniversite Öğrencilerinin Türk Dünyası Algısı (Balıkesir Üniversitesi Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi
- Engin, A. (1992). *Sovyetler Birliği'nin Dağılması Sonrasında Türk Cumhuriyetleri ve Türkiye ile İlişkilerinin Geleceği*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi
- Ersungur, M. Kızıltan, A. Karabulut, K. (2007). *Türkiye İle Diğer Türk Cumhuriyetlerinin Ekonomik İlişkilerinin Analizi*, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi Sayı 35, 285-310
- Gömeç, S. (2007). *Türkiye-Türk Cumhuriyeti İlişkileri Üzerine Bir Değerlendirme*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi 1(1)
- Güzel, M. Erol, M.S.(2019). *Türkiye İle Türk Cumhuriyetleri Arasındaki İlişkilerin Bilim Diplomasisi Boyutu*, Bölgesel Araştırmalar Dergisi, 3(1), 12-49
- İlhan, S. (1993). *Türkiye'nin ve Türk Dünyasının Jeopolitiği*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.
- Kasım, K. (2018). *Türkiye-Türk Cumhuriyetleri İlişkilerinde Yeni Dönemin Parametreleri*, TESAM III. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi, 11-12 Ekim 2018, İstanbul
- Özey, R. (2015). *Türk Dünyası Coğrafyası*, İstanbul: Aktif Yayınevi
- Sarılioğlu, H. (2017). *Türkiye'nin Türk Cumhuriyetleri İle Ticari İlişkilerinin Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Giresun: Giresun Üniversitesi
- Tombak, F. (2013). *Türkiye'nin 1990 – 2000 Yıllarında Türk Cumhuriyetleri İle Kültürel, Siyasi Ve Ekonomik İlişkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi
- Topal, E. Sezer, A. (2016). *Üniversite Öğrencilerinin Türk Dünyası Coğrafyasına İlişkin Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi*, Marmara Coğrafya Dergisi, 33, 96-113
- Yıldırım, İ. (2015). *Türkiye'nin Türk Dünyası Politikaları: Bağımsız Türk Cumhuriyetleri İle İlişkiler*, Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi